

การบริหารการใช้หลักสูตรหมวดวิชาการศึกษาทั่วไป

1. การประกาศใช้และเจตนารมณ์

1.1 หลักสูตรหมวดวิชาการศึกษาทั่วไป ทั้งในระดับอนุปริญญา ปริญญาตรี และปริญญาตรี (หลังอนุปริญญา) ประกาศใช้ในปีการศึกษา 2542 โดยนำไปแทนหลักสูตรหมวดวิชาพื้นฐานทั่วไปของหลักสูตรวิทยาลัยครู ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2536 หลักสูตรวิทยาลัยครู ปี พ.ศ. 2537 และหลักสูตรสถาบันราชภัฏ ปี พ.ศ. 2538-2541

1.2 เจตนารมณ์ของหลักสูตรหมวดวิชาการศึกษาทั่วไป เป็นเนื้อหาสาระที่มุ่งพัฒนาและเสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นมนุษย์และการเป็นพลเมืองดี โดยจัดบูรณาการเนื้อหาสาระเข้าด้วยกัน เพื่อให้เห็นการเชื่อมโยงขององค์ความรู้และการใช้ประโยชน์ จึงจัดเป็นรายวิชามีผลบังคับให้นักศึกษาทุกคนต้องเรียน ทั้งในระดับอนุปริญญา ปริญญาตรี และปริญญาตรี (หลังอนุปริญญา) ตามโครงการสร้างหลักสูตรของแต่ละระดับการศึกษา

2. การบริหารหลักสูตร

ข้อเสนอแนะสำหรับสถาบันราชภัฏในการนำหลักสูตรไปใช้

2.1 จัดให้มีคณะกรรมการบริหารหลักสูตรหมวดวิชาการศึกษาทั่วไป ทำหน้าที่จัดแผนการเรียน แผนการจัดกิจกรรม จัดอาจารย์ผู้สอน กำกับดูแลการสอนและการเรียนรู้ และประเมินการใช้หลักสูตร ความจำเป็นที่ต้องมีคณะกรรมการบริหารหลักสูตรหมวดวิชาการศึกษาทั่วไปขึ้นมาโดยเฉพาะ ไม่มอบให้คณะต่าง ๆ ดำเนินการ เพราะเนื้อหาของวิชาในหมวดวิชาการศึกษาทั่วไปเป็นแบบบูรณาการ รายวิชาหนึ่ง ๆ จำเป็นต้องใช้ผู้สอนที่มีประสบการณ์ มีความสามารถหลายคน ในรูปของการสอนเป็นทีม ต้องเลือกผู้สอนจากหลายคณะ ทำให้คณะกรรมการฯ สามารถเลือกเฟ้นอาจารย์ผู้สอนได้กว้างขวางมากกว่าคณะใดคณะหนึ่งรับผิดชอบ และให้ถือว่าการเลือกเฟ้นอาจารย์ผู้สอนมีความสำคัญที่สุดในการสอนวิชาในหมวดวิชาการศึกษาทั่วไป

2.2 การจัดแผนการเรียน มีอยู่ 2 แนวทาง

แนวทางที่ 1 ทั้งในระดับอนุปริญา ระดับปริญญาตรี และระดับปริญญาตรี (หลังอนุปริญา) จัดรายวิชาการศึกษาทั่วไปทั้งหมดให้เรียนในชั้นปีที่ 1 พร้อมกับจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรตามคุณลักษณะของบัณฑิตที่สถาบันราชภัฏกำหนด

แนวทางที่ 2 ในระดับปริญญาตรี จัดรายวิชาในหมวดวิชาการศึกษาทั่วไปทั้งหมด ให้เรียนในชั้นปีที่ 1 และปีที่ 2 โดยส่วนใหญ่ให้จัดในชั้นปีที่ 1 พร้อมกับจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรตามคุณลักษณะของบัณฑิตที่สถาบันราชภัฏกำหนด

2.3 คณะกรรมการบริหารหลักสูตรหมวดวิชาการศึกษาทั่วไป ประสานงานกับสำนักงานกิจการนักศึกษาในการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร เพื่อให้เกิดความสัมพันธ์ระหว่างกิจกรรมการเรียนรู้ในห้องเรียน และกิจกรรมเสริมหลักสูตรในแต่ละภาคเรียน

2.4 การปรับหน่วยกิตให้เป็นไปตามมาตรฐาน เนื่องจากจำนวนหน่วยกิตของวิชาในหมวดวิชาการศึกษาทั่วไปในระดับปริญญาตรี มีจำนวน 33 หน่วยกิต น้อยกว่าจำนวนหน่วยกิตรวมของหมวดวิชาพื้นฐานทั่วไปในหลักสูตรเดิมอยู่ 7 หน่วยกิต จึงให้เพิ่มจำนวนหน่วยกิตในหมวดวิชาเฉพาะด้านของแต่ละโปรแกรมวิชาขึ้นอีก 7 หน่วยกิต โดยเลือกเรียนจากรายวิชาในกลุ่มเนื้อหาที่กำหนดไว้แล้ว (โปรดดูคำอธิบายเพิ่มเติม) ทั้งนี้ เพื่อให้จำนวนหน่วยกิตรวมของแต่ละโปรแกรมวิชาเป็นไปตามมาตรฐานเดิม

2.5 แนวทางการจัดการสอนและการเรียนรู้

2.5.1 การจัดหลักสูตรวิชาการศึกษาทั่วไป มีการบูรณาการเนื้อหาสาระในระดับการจัดหลักสูตรแล้ว แต่ยังไม่สมบูรณ์ จะต้องมาบูรณาการในชั้นการจัดการเรียนรู้และการสอนด้วย กล่าวคือ ทีมผู้สอนต้องทำความเข้าใจร่วมกัน เรื่องวัตถุประสงค์เนื้อหาสาระ กิจกรรมและการประเมินผลการเรียนรู้ ตลอดจนการทำความเข้าใจในการเชื่อมโยงแนวคิด ทฤษฎีและการปฏิบัติ

2.5.2 กระบวนการเรียนรู้ ควรเน้นให้ผู้เรียนเป็นผู้กระทำมากขึ้น และควรมีกิจกรรมเสริมหลักสูตรที่สอดคล้อง ที่สร้างเสริมคุณลักษณะนักศึกษา สัมพันธ์กับรายวิชาที่เรียนในแต่ละภาคเรียน เช่น การเรียนวิชาภาษาไทยเพื่อการสื่อสารและสืบค้น ควรมีกิจกรรมเสริมการนำผลของการเรียนรู้ และสืบค้นมาจัดนิทรรศการหรืออภิปราย เป็นต้น หรือการเรียนวิชาพฤติกรรมมนุษย์กับการพัฒนาตน ควรมีกิจกรรมที่มุ่งงานเพื่อทำงานในลักษณะต่าง ๆ เป็นต้น

- 2.5.3 การประเมินผล ควรเน้นการประเมินจากกิจกรรมการปฏิบัติให้มากขึ้น การประเมินด้วยข้อทดสอบควรลดการวัดความจำให้เหลือน้อยลง และเพิ่มข้อสอบแบบอัตนัยที่เน้นการจัดระบบความคิดและการเขียน
- 2.5.4 การสอนในรายวิชาต่าง ๆ สามารถจัดให้มีการวิจัยด้านการเรียนการสอนไม่ว่าจะเป็นการวิเคราะห์เพื่อพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรหรือการวิเคราะห์พฤติกรรมการสอนหรือพฤติกรรมการเรียนรู้

ตัวอย่างที่ 1 โปรแกรมวิชานิติศาสตร์

มาตรฐานจะต้องเรียนหน่วยกิตรวมตลอดหลักสูตรไม่น้อยกว่า 150 หน่วยกิต (เหมือนเดิม)
หมวดวิชาเฉพาะด้าน กลุ่มวิชาเนื้อหา

บังคับ 27 หน่วยกิต (เหมือนเดิม)

ก. เลือกเฉพาะแขนง 30 หน่วยกิต (บังคับ 21 หน่วยกิต เลือก 9 หน่วยกิต)

ข. เลือกทั่วไป 21 หน่วยกิต

ให้เลือกเรียนเพิ่ม 7 หน่วยกิต ใน ก. หรือ ข. ก็ได้

ถ้าเลือกใน ก. จำนวนหน่วยกิตวิชาเลือกเปลี่ยนจาก 9 เป็น 16 หน่วยกิต

ถ้าเลือกใน ข. จำนวนหน่วยกิตวิชาเลือกเปลี่ยนจาก 21 เป็น 28 หน่วยกิต

ตัวอย่างที่ 2 โปรแกรมวิชาการศึกษารัฐมรวิย

มาตรฐานจะต้องเรียนหน่วยกิตรวมตลอดหลักสูตรไม่น้อยกว่า 145 หน่วยกิต (เหมือนเดิม)

หมวดวิชาเฉพาะด้าน กลุ่มวิชาเนื้อหา

1. เอกเดี่ยว ไม่น้อยกว่า 60 หน่วยกิต (เหมือนเดิม)

บังคับ 26 หน่วยกิต (เหมือนเดิม) เลือกไม่น้อยกว่า 34 หน่วยกิต

ให้เลือกเรียนเพิ่มอีก 7 หน่วยกิต หน่วยกิตเลือกจึงเพิ่มเป็น 41 หน่วยกิต

2. เอก-โท ไม่น้อยกว่า 40 หน่วยกิต (เหมือนเดิม)

บังคับ 26 หน่วยกิต (เหมือนเดิม) เลือกไม่น้อยกว่า 14 หน่วยกิต

ให้เลือกเรียนเพิ่มอีก 7 หน่วยกิต หน่วยกิตเลือกจึงเพิ่มเป็น 21 หน่วยกิต

คำอธิบายรายวิชาหมวดวิชาการศึกษาทั่วไป (ใหม่)

รหัสวิชา 1500101 ภาษาไทยเพื่อการสื่อสารและการสืบค้น 3(3-0)
(Thai for Communication and Information Retrieval)

คำอธิบายรายวิชา

ศึกษาให้เห็นความสำคัญของภาษาไทยที่เป็นเครื่องมือสื่อสารและการสืบค้นสารต่าง ๆ จากทรัพยากรสารสนเทศ การสรุป การตีความ การขยายความ และการนำเสนอผลการสืบค้น จากสารที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวัน โดยเน้นกระบวนการทักษะสัมพันธ์ทางภาษา

รหัสวิชา 1500102 ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารและการสืบค้น 3(3-0)
(English for Communication and Information Retrieval)

คำอธิบายรายวิชา

ศึกษาและพัฒนาด้านการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียนภาษาอังกฤษ เพื่อการติดต่อและการสื่อสารในสถานการณ์ต่าง ๆ เช่น การหักทลาย การกล่าวลา การแนะนำตนเองและผู้อื่น การให้ข้อมูลและคำแนะนำ การสนทนา การแสดงความรู้สึก การอ่านและการเขียนเพื่อการสื่อความหมายและการติดต่อ เช่น การอ่านประกาศ โฆษณา ฉลาก ที่ใช้ในชีวิตประจำวัน การสืบค้น และการใช้พจนานุกรม การกรอแบบฟอร์มและการเขียนข้อความง่าย ๆ ฯลฯ และโดยอาศัยการสืบค้น (query) ข้อมูลสนเทศ ผ่านระบบสารนิเทศรูปแบบต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับสาขาวิชาของตนเองจากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ เช่น หนังสือพิมพ์ วารสาร สื่ออิเล็กทรอนิกส์ ระบบเครือข่ายข้อมูลสนเทศ เป็นต้น

รหัสวิชา 1500103 ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารและทักษะการเรียนรู้ 3(3-0)
(English for Communication and Study Skills)

คำอธิบายรายวิชา

พัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะในการฟัง การพูด เพื่อให้ข้อมูล และแสดงความคิดเห็นในเรื่องต่าง ๆ เช่น

ชนประเภทนี้ งานอดิเรก กีฬา ขำว ปัญหาสังคม ฯลฯ ให้มีทักษะในการอ่านโดยใช้เทคนิคการอ่านขั้นสูงขึ้น เช่น การอ่านเพื่อหาหัวข้อเรื่อง การอ่านเพื่อจับใจความสำคัญและรายละเอียด ให้สามารถเขียนสรุปความเพื่อรายงานข้อความที่อ่าน และให้มีทักษะในการศึกษาค้นคว้าในหัวข้อที่ตรงกับสาขาวิชาที่เรียน จากแหล่งข้อมูลสิ่งพิมพ์และอิเล็กทรอนิกส์ ทั้งนี้ โดยเน้นทักษะการอ่าน การเขียน และการสืบค้น

รหัสวิชา 2500101 พฤติกรรมมนุษย์กับการพัฒนาตน 3(3-0)
(Human Behavior and Self Development)

คำอธิบายรายวิชา

ศึกษาพฤติกรรมมนุษย์และสาเหตุปัจจัยแห่งพฤติกรรม การพัฒนาตนเอง มนุษย์สัมพันธ์เพื่อการทำงานร่วมกัน และการอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข

รหัสวิชา 2000102 สุนทรียภาพของชีวิต 3(3-0)
(Aesthetic Appreciation)

คำอธิบายรายวิชา

ศึกษาและจำแนกข้อต่างในศาสตร์ทางความงาม ความหมายของสุนทรียศาสตร์ เจริญความคิด กับสุนทรียศาสตร์เชิงพฤติกรรมโดยสังเขป ความสำคัญของการรับรู้กับความเป็นมาของศาสตร์ทางการเห็น (The Art of Imagery) ศาสตร์ทางการได้ยิน (The Art of Sound) และศาสตร์ทางการเคลื่อนไหว (The Art of Movement) สู่ทัศนศิลป์ (Visual Arts) ศิลปะดนตรี (Musical Arts) และศิลปะการแสดง (Performing Arts) ผ่านขั้นตอนการเรียนรู้เชิงคุณค่า จาก (1) ระดับการรำลึก (Recognitive) (2) ผ่านขั้นตอนความคุ้นเคย (Acquaintive) และ (3) นำเข้าสู่ขั้นความซาบซึ้ง (Appreciative) เพื่อให้ได้มาซึ่งประสบการณ์ของความซาบซึ้งทางสุนทรียภาพ (Aesthetic Appreciation)

รหัสวิชา 1500104 ความจริงของชีวิต 3(3-0)
(Meaning of Life)

คำอธิบายรายวิชา

ศึกษาความจริงของชีวิต ความหมายของชีวิต การดำรงชีวิตในสังคมปัจจุบันและโลกยุค
วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีสารสนเทศ การนำเอาความจริงและหลักศาสนธรรมไปประยุกต์ใช้ในการ
แก้ปัญหาและพัฒนาปัญญา ชีวิตและสังคม การพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมตามหลักศาสนธรรม
ชีวิตที่มีสันติสุข และสังคมที่มีสันติภาพ

รหัสวิชา 2500102 วิถีไทย 3(3-0)
(Thai Living)

คำอธิบายรายวิชา

ศึกษาลักษณะทั่วไป วิวัฒนาการและการเปลี่ยนแปลงของสังคมไทย ทั้งในเมืองและชนบท
วัฒนธรรมและประเพณีไทย สภาพปัญหาและแนวทางขจัดปัญหาสังคมไทย โดยศึกษาการพัฒนา
โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ภูมิปัญญาชาวบ้านและท้องถิ่น การดำเนินชีวิตแบบเพียงพอ
ตลอดถึงวิสัยทัศน์ด้านสังคม เศรษฐกิจ การเมือง และการปกครองที่คนไทยอยากเห็น

รหัสวิชา 2500104 ชีวิตกับสิ่งแวดล้อม 3(3-0)
(Human being and Environment)

คำอธิบายรายวิชา

ความหมาย ความสำคัญของทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม ความสัมพันธ์เชิงระบบระหว่าง
มนุษย์กับสิ่งแวดล้อม การพัฒนาและการใช้ทรัพยากรธรรมชาติ การอนุรักษ์ ความหลากหลายทาง
ชีวภาพในท้องถิ่น การดำเนินกิจกรรมโดยใช้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม
การมีส่วนร่วมในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติของสิ่งแวดล้อมและพลังงาน การส่งเสริม บำรุงรักษา
และคุ้มครองคุณภาพสิ่งแวดล้อม และทรัพยากรธรรมชาติตามหลักการพัฒนาที่ยั่งยืน

รหัสวิชา 2500103 วิถีโลก 3(3-0)
 (Global Society and Living)

คำอธิบายรายวิชา

ศึกษาวิวัฒนาการสังคม ระบบเศรษฐกิจ การเมืองและการปกครองของประเทศไทย และของสังคมโลก การจัดระเบียบโลกในด้านสังคม เศรษฐกิจ การเมือง และการปกครอง ตลอดจนการพัฒนาสังคม เศรษฐกิจ การเมือง และการปกครองของประเทศไทย เพื่อปรับตัวเข้ากับการจัดระเบียบของสังคมโลก

รหัสวิชา 4000106 การคิดและการตัดสินใจ 3(2-2)
 (Thinking and Decision Making)

คำอธิบายรายวิชา

หลักการและกระบวนการคิดของมนุษย์ ความคิดสร้างสรรค์ การวิเคราะห์ข้อมูลและข่าวสาร ตรรกศาสตร์และการให้เหตุผล กระบวนการตัดสินใจ กระบวนการแสวงหาความรู้ทางวิทยาศาสตร์ กำหนดการเชิงเส้น และการประยุกต์ใช้ในการแก้ปัญหาในชีวิตประจำวัน

รหัสวิชา 4000105 วิทยาศาสตร์เพื่อคุณภาพชีวิต 3(3-0)
 (Science for Quality of Life)

คำอธิบายรายวิชา

ศึกษากระบวนการและการพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และนำความรู้ทางวิทยาศาสตร์มาประยุกต์ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตให้ดำรงอยู่อย่างมีความสุขและมีประสิทธิภาพ โดยตระหนักถึงผลกระทบของความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์ที่มีต่อมนุษย์ สภาพแวดล้อม สังคม การเมือง และวัฒนธรรม

รหัสวิชา 4000107 เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อชีวิต 3(2-2)
(Information Technology for Life)

คำอธิบายรายวิชา

ศึกษาเกี่ยวกับระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ (information technology) และคอมพิวเตอร์ที่มีอิทธิพลและมีผลกระทบต่อชีวิตและสังคม การใช้งานเทคโนโลยีสารสนเทศ ได้แก่ เครื่องอุปกรณ์คอมพิวเตอร์ การประมวลผลข้อมูล การจัดการและการใช้งานข้อมูล การใช้โปรแกรมระบบและโปรแกรมประยุกต์ เพื่อการสืบค้นข้อมูล การแสวงหาความรู้ และการสื่อสารข้อมูล บนระบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์ และจากระบบฐานข้อมูลและแหล่งข้อมูลต่าง ๆ เช่น Internet Intranet, LAN, CD-ROM, E-mail, FTP, BBP, ICQ ฯลฯ สำหรับการศึกษา ค้นคว้า การทำรายงาน การนำเสนอผลงาน และการดำรงชีวิตประจำวันอย่างมีประสิทธิภาพ รวมถึงการเคารพสิทธิทางปัญญา

รหัสวิชา 4000108 เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการเรียนรู้ 3(2-2)
(Information Technology for Learning)

คำอธิบายรายวิชา

ศึกษาความสำคัญของระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ (Information Technology : IT) และระบบสารสนเทศเพื่อการสืบค้นและแสวงหาความรู้ในสังคมยุคตัวเลข (digital society) และยุคแห่งปัญญา (intellectual society) ที่มีผลต่อชีวิตและความเป็นอยู่ของมนุษย์ การศึกษารวบรวมข้อมูล การจัดเก็บข้อมูลและใช้งานฐานข้อมูลสนเทศ (database management) การสื่อสารและแลกเปลี่ยนข้อมูลสนเทศบนระบบและเครือข่ายคอมพิวเตอร์ (computer and networking) เช่น LAN, WAN, Internet, Intranet ฯลฯ การใช้ระบบมัลติมีเดีย ระบบ Video On Demand ระบบ Virtual Reality ฯลฯ การสร้างสารสนเทศและสารสนเทศ การควบคุมและจัดการเทคโนโลยีสารสนเทศและสารสนเทศเพื่อการแสวงหาความรู้ การสืบค้นข้อมูลสนเทศ เพื่อการพัฒนาวิชาชีพและการเรียนรู้สังคมยุคข่าวสารข้อมูล